

בש"פ 2326/23 - אbial מוגרבי נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 2326/23

כבד השופט ג' כנפי-שטייניץ

לפני:

אביאל מוגרבי

העורר:

נגד

מדינת ישראל

המשיבה:

ערר על החלטתו של בית המשפט המוחזי בתל אביב-
יפו (השופט העמית צ' קפאץ) מיום 20.2.2023
במ"ת 29312-12-22

עו"ד שמואל פליישמן

בשם העורר:

עו"ד שרית מגב

בשם המשיבה:

החלטה

לפני ערר על החלטת בית המשפט המוחזי בתל אביב-יפו (השופט העמית צ' קפאץ) מיום 20.2.2023 במ"ת 29312-12-22, בגדה הורה בית המשפט המוחזי על מעצרו של העורר עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו.

תמצית הרקע לעරר

1. נגד העורר הוגש כתוב אישום הכלול שני אישומים, ומיחס לעורר שתי עבירות שוד שבוצעו לפני קשיישים, לידי 1947, בפרק זמן של 48 שעות אחת מהשנייה. על פי עובדות האישום הראשון, ביום 2.12.2022, ניגש העורר

עמוד 1

לקשייש שצדד ברוחבו, חטף ממנו שקיית שהחזיק בידו, ודחף אותו בחזקה בשתי ידיו. כתוצאה מהדחיפה נפל הקשייש על גבו, ובعودו שרוע על הרצפה, גנב העורר מכיסו טלפון נייד וברח מנמקום. על פי עובדות האישום השני, ביום 4.12.2022, העורר נכנס בעקבות קשייש אחר שצדד ברוחבו לתוכ בית עסק, שם לפת אותו בצווארו, חנק אותו וגנב מכיסו טלפון נייד. לאחר שהקשייש נחלץ מackbarת העורר, וניסה להшиб אליו את חפצי - תלש העורר את שעון היד של הקשייש בחזקה מידו. בהמשך, פנה העורר לגינה ציבורית, כאשר הקשייש בעקבותיו, שם הותקף הקשייש על-ידי אחר וארכנקו גגנו. העורר הוסיף וגנב סכום כסף שהיה בארכנקו של הקשייש.

2. עם הגשת כתב האישום הוגשה בקשה למעצרו של העורר עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו. במסגרת הבקשה נטען כי קיימות ראיות לכואורה להוכחת המיחוס לעורר, וביניהם הודעות הקשיישים וסרטוני מצלמות אבטחה המתעדים את שני אירועי השוד. כן נטען כי קמה בעניינו של העורר עילת מעצר וחזקת מסוכנות סטטוטורית, מעצם טיקן של העירות ונסיבות ביצוען, וכי מסוכנותו של העורר מתעצמת גם לנוכח עבורי הפלילי העשיר והמאסרים שריצה, אשר לא מנעו ממנו לשוב ולבצע עבירות.

3. ביום 14.12.2022 נערך דיון בבקשתה, ובסיומו הוחלט כי העורר יעצר עד למתן החלטה אחרת. כן נתבקשה חוות דעת של הפסיכיאטר המחויז באשר לכשירותו המהוותית והדינונית של העורר. ביום 3.1.2023 הוגשה חוות הדעת הפסיכיאטרית, בגדירה נקבע כי העורר כשיר לעמוד לדין; כי לא היה במצב פסיכוטי והוא מסוגל להבדיל בין טוב לרע ובין מותר לאסור; וכי "בעת ביצוע העבירה היה תחת השפעת סמים מרצונו החופשי", אך שלפי ההערכה "היה מסוגל להימנע מביצוע העבירות". בנוסף צוין, כי "רצוי ומומלץ טיפול במרכז גמילה".

4. ביום 20.2.2023 נערך דיון נוסף בבקשתה, במהלךו הסכים בא-כח העורר לקיומן של ראיות לכואורה לעבירות המיחוסות לעורר. כן עתר לעריכת תסוקיר מעצר בעניינו, אשר יבחן את היתכנותות שחזרו לחלופת מעצר בקהילה טיפולית לגמילה מסוימת. בא-כח המדינה התנגד לבקשתה זו של העורר, תוך שנותען כי העורר לא עומד בתנאים שנקבעו לעניין זה בבש"פ 11/1981 מדינת ישראל נ' סoiseה (21.3.2011) (להלן: עניין סoiseה), מקום שלא התחיל בהליך שיקומי טרם מעצרו.

5. בהחלטה שניתנה בסיום הדיון, דחה בית המשפט המחויז את בקשה העורר, תוך שנקבע כי על יסוד אומדן מסוכנותו של העורר, ניתן לשלול את היתכנותות החלופת גם ללא תסוקיר. בהקשר זה צוין כי העורר היה נתון במעצר עד תום ההליכים בשלושה הילכים לפחות בשנים האחרונות, הילכים שבגדלם נדונם למאסרים בפועל, חלקם ממושכים, בין היתר בגין עבירות של דרישת אוביומים של רכוש, הפרת הוראה חוקית, עבירות סמים ותקיפה הגורמת חבלה של ממש. כן צוין כי נגד העורר תלוי ועומד כתב אישום בהליך נוסף ונוסף בגין תקיפה הגורמת חבלה של ממש. בהתחשב בתנאים אלה, וכן במקרים המיחוסים לו – הכוללים מעקב אחר קורבןותו או שהם מצא כטרף קל בשל גלים – החליט בית המשפט המחויז להורות על מעצרו של העורר עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו.

6. מכאן העורר שלפניי, במסגרתו מבוקש להסביר את התקיק לבית המשפט המחויז ולהורות על קבלת תסוקיר שירות מבחן, לצורך בוחנת התאמתו של העורר לחלופת מעצר של טיפול לגמילה מסוימת בקהילה טיפולית סגורה. בערר נטען כי ראוי היה שבית המשפט המחויז יזקק לৎסוקיר של שירות המבחן בטרם הכרעה בבקשתה, וזאת בהתחשב בחוות הדעת הפסיכיאטרית שהמליצה לשלב את העורר בטיפול במרכז גמילה, וכן בשים לב לגילו הצער של העורר ולכך ש"זעק" לעזרה טיפולית בחקירותיו במשטרה.

7. המדינה טוענת מנגד כי חלופת מעצר טיפולית של גמילה מסוימת, לא תיתן מענה הולם למסוכנות הגבואה הנשקפת מן העורר. מסוכנות זו נלמדת, כך לפי הטענה, מעבורי הפלילי של העורר, מהמעשים המיחוסים לו, וגם מחויז

הදעת הפסיכיאטרית שמתארת בין היתר אירועים קודמים שבהם נוג העורר באלים, לרבות אירוע שבמסגרתו נוג העורר בסופו בזמן מעצרו.

דין והכרעה

8. לאחר עיון בערר, ולאחר שמייעת טענות הצדדים בדין שהתקיים לפני, הגיעו למסקנה כי דין העורר להידחות.

9. בכלל, העיתוי הרاوي לשકילת הליכי טיפול גמילה מסמים הוא שלב גזירת העונש. החrieg לכלול הוא בחינותם בשלב המעצר (בש"פ 4571/19 ואקנין נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (14.7.2019); בש"פ 428/18 חיון נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (1.2.2018)). לחrieg זה שורטטו בעניין סoise קווים מוחים ולפיהם, ניתן יהיה לשקל חלופת גמילה בהתקיים שלושה תנאים מצטברים: כאשר הנאשם החל בהליך gamila עוד לפני שביצע את העבירה שבגינה עצר; קיומו של פוטנציאלי גבוה להצלחת הליך gamila; וכאשר יש בחלופת gamila כדי לתת מענה הולם למסוכנות הנש��ת מן הנאשם. הגם שהתנאי הראשון הוא העיקרי, נקבע כי במקרים המתאימים ניתן להסתפק רק בהתקי'מוותם של התנאי השני והשלישי. לצד זאת נקבע, כי יש לשקל, בין היתר – הן כשיוקול עצמאי והן במסגרת בחינת התנאי השלישי – את סוג העבירות המיחוסות לנאשם, ואת עברו הפלילי. לגבי סוג העבירות נקבע, כי לא הרי עבירות אלימות, למשל, עבירות סמיים "רגילות", וכי "ככל שהעבירה ונסיבותה חמורות יותרvr כרך מצטמצם כוחו של החrieg". אשר לעברו הפלילי של הנאשם, הודגשה הבדיקה בין מי שתקופת ממושכת לא היה מעורב בפעולות עברינית, ובין מי שצבר עבך פלילי ממשועוטי "טרוי" (ענין סoise, בפסקאות 9ה' ו-9ו').

10. סעיף 48(א)(7) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרם), התשנ"ז-1996) קובע, כי בית המשפט רשאי להורות על חלופת מעצר הכללת בגדרה חובה לקבל טיפול למשתמשים בסמיים" בלבד שהטיפול אסור על ידי קצין מבחן". בהתאם, קבעה הפסיכיקה כי דרך המלך למבחן צו מבחן לטיפול בgamila מסמים, היא המלצה של שירות המבחן – הgem שתוכננה של המלצה זו אינו מחייב את בית המשפט. עם זאת, במקרים שבהם משוכנע בית המשפט כי לא מתקי'מים התנאים הדורשים לשחרור הנאשם לחלופת gamila, אין הוא חייב לחדירש לتفسיר של שירות המבחן (וראו: בש"פ 16/5800 גברילוב נ' מדינת ישראל, פסקאות 24-27 (8.8.2016); בש"פ 16/9888 קוגמן נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (3.1.2017)). כידוע,تفسיר המעצר הינו כל' מס' יידי בית המשפט, אך אין הוא בבחינת תסיקר-חויבה. לבית המשפט שיקול דעת אם להורות מלכתחילה על הזמנתتفسיר אם לאו, כאשר במקרים בהם ברור כי חלופת המעצר לא תסכו – אין טעם להזמיןتفسיר שכזה (בש"פ 15/27 יונס נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (15.1.2015); בש"פ 22/7892 סולטנה נ' מדינת ישראל, פסקאות 2-4 (28.11.2022)).

11. בעניינו, דומה כי לא מתקי'ם התנאי הראשון והעיקר שהוצע בהלכת סoise, מקום שלא נטען כי העורר החל בהליך gamila טרם מעצרו. ניתן לקבוע, אף מבלי להיזקק לتفسיר של שירות המבחן, כי לא מתקי'ם גם התנאי השלישי, שעוניינו במענה הולם למסוכנות הנש��ת מן הנאשם. כפי שצין בית המשפט המחויז, לעורר עבר פלילי מכבד, לרבות הרשותות מהעת האחרון, ואף תיק תלוי ועומד בגין עבירות אלימות. מסוכנותו הגבוהה עולה אף מן המעשים המיחוסים לעורר במסגרת תיק זה: שני אירועים שוד נפרדים ואלים כלפי קשיישים, בהם נתקל ברחוב, ובפער זמינים של יומיים בלבד בין אירוע אחד למשנהו. מעבר לנדרש עיר כי למקרא חוות הדעת הפסיכיאטרית שהוגשה בעניינו של העורר, המפרטת תמונה עוגמה של אדם המוכר מזה שנים למרכז הפסיכיאטרית, קשה להתרשם כי קיים פוטנציאלי גבוה להשתלבות העורר ולהתמודתו בהליך gamila. בסיבות אלה, לא מצאת כי נפה טעות בהחלטתו של בית המשפט המחויז שלא ראה טעם להידרש לتفسיר של שירות המבחן לצורך בחינת התאמת העורר לחלופת gamila.

.12 אשר על כן, העරר נדחה.

ניתנה היום, י"ג בניסן התשפ"ג (4.4.2023).

שפטת
